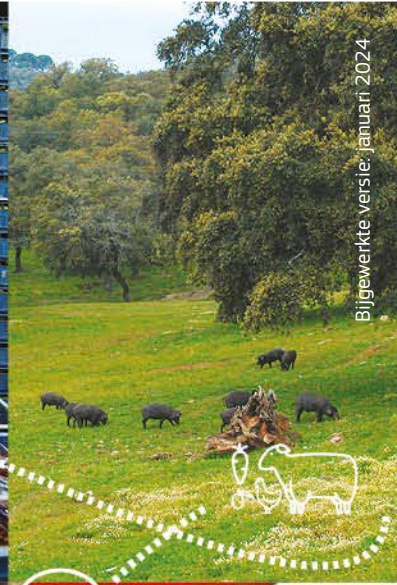

Europese
Commissie

Bijgewerkte versie: januari 2024

In een notendop: HET STRATEGISCH GLB-PLAN VAN **BELGIË** (Vlaanderen)

Strategische GLB-plannen ondersteunen de transitie naar een slimme, duurzame, concurrerende, veerkrachtige en gediversifieerde landbouwsector en zorgen tegelijkertijd voor voedselzekerheid op lange termijn. Ze dragen ook bij tot klimaatactie, de bescherming van natuurlijke hulpbronnen, het behoud en de verbetering van de biodiversiteit, en tot de versterking van het sociaal-economische weefsel van plattelandsgebieden.

De GLB-plannen ondersteunen een breed scala van interventies die tegemoetkomen aan de specifieke behoeften van de lidstaten en hun grondgebied. Ze zijn ontworpen volgens een nieuwe resultaat- en prestatiegerichte benadering, om tastbare resultaten te boeken met betrekking tot de specifieke doelstellingen van het GLB op EU-niveau en tegelijk tot de Europese Green Deal bij te dragen.

Voor het eerst wordt in elk GLB-plan een strategie vastgesteld die alle belangrijke door het GLB gefinancierde instrumenten bestrijkt: rechtstreekse betalingen, steun voor plattelandontwikkeling en interventies die specifiek zijn voor bepaalde marktsectoren.

In de behoeften van plattelandsgebieden zal ook worden voorzien met andere EU-instrumenten, zoals de herstel- en veerkrachtfaciliteit (RRF) of de Europese structuur- en investeringsfondsen (ESIF).

De gevolgen van zowel de Russische agressie tegen Oekraïne als de extreme weersomstandigheden die met de klimaatverandering gepaard gaan onderstrepen het integrale verband tussen voedselzekerheid en de behoefte aan een omslag naar duurzame en veerkrachtige voedselsystemen. In die context bieden de strategische GLB-plannen kansen om bijvoorbeeld de afhankelijkheid van kunstmeststoffen terug te dringen, de productie van hernieuwbare energie op te voeren zonder de voedselproductie te ondermijnen en om de productiecapaciteit af te stemmen op meer duurzame productiemethoden.

Na de belanghebbenden te hebben geraadpleegd, heeft België (Vlaanderen) op 11 maart 2022 zijn eerste voorstel voor een strategisch GLB-plan ingediend. Op 18 november 2022 heeft België (Vlaanderen) een herzien voorstel ingediend dat rekening houdt met de opmerkingen van de Commissie over het eerste ontwerp. De Commissie heeft dit voorstel op 5 december 2022 goedgekeurd. De eerste wijziging van het Strategisch plan die werd aangevraagd door België (Vlaanderen), werd op 21 december 2023 door de Commissie goedgekeurd. In dit document worden enkele van de belangrijkste kenmerken van het strategisch GLB-plan van België (Vlaanderen) voorgesteld.

1. WIST U DIT?

Vlaanderen is zeer dichtbevolkt, met 492 inwoners per km². **In de Vlaamse landbouw werken ongeveer 46 000 mensen**, wat goed is voor ongeveer 0,9 % van de bruto toegevoegde waarde van het gewest. Vlaamse agrobédrijven zijn voornamelijk familiebedrijven: ongeveer 70 % van de werknemers zijn gezinsleden, seizoenarbeiders niet meegeteld. Tegelijkertijd vindt ongeveer 90 % van de landbouwproductie plaats op gespecialiseerde landbouwbedrijven.

- Er zijn ongeveer **23 000 landbouwbedrijven in Vlaanderen**, met een gemiddelde afname van 2 % per jaar. Landbouwbedrijven hebben een gemiddelde omvang van 27 hectare.
- De landbouwbevolking vergrijsst. Meer dan 66 % van de landbouwers is 55 jaar of ouder en minder dan 6 % is jonger dan 35.
- Vlaanderen herbergt veel landbouwhuisdieren: **bijna 1,3 miljoen runderen, ongeveer 5,7 miljoen varkens en meer dan 42 miljoen stuks pluimvee.**

2. DOELSTELLINGEN EN STRATEGIE VAN HET STRATEGISCH GLB-PLAN VAN BELGIË (VLAANDEREN)

Het plan moet landbouwers ondersteunen in de zoektocht naar duurzame mogelijkheden voor hun bedrijven en hen kansen bieden om te investeren, te innoveren en veerkrachtige en toekomstgerichte inkomensmodellen voor de landbouw te ontwikkelen. De belangrijkste doelstellingen van het plan zijn inkomenszekerheid, terugdringen van de broeikasgasuitstoot, aanpassing aan de klimaatverandering, verbetering van de kwantiteit en kwaliteit van water, en productieve en veerkrachtige bodems.

2.1 EEN ECONOMISCH DUURZAAM EN EERLIJKER GLB

Het gemiddelde inkomen van landbouwers in Vlaanderen ligt ongeveer 22 % onder het gemiddelde van andere sectoren. Daarom zijn **inkomenssteun en -zekerheid** een belangrijke prioriteit van het GLB-plan. De steun is ook gericht op landbouwers die de landbouw als voornaamste bron van inkomsten hebben (actieve landbouwers). Om te zorgen voor een eerlijkere verdeling van de financiële steun, zullen landbouwers meer steun krijgen voor hun eerste 30 hectare.

Daarnaast verleent Vlaanderen specifieke steun aan bepaalde groepen, zoals **jonge landbouwers**, **landbouwers die extra inspanningen leveren voor het milieu en het klimaat** en de **zoogkoeiensector** (zoogkoeien worden gehouden voor de productie van vlees van hoge kwaliteit). De steun voor de zoogkoeiensector wordt alleen verleend aan landbouwers die duurzame productie combineren met lokale eiwitvoorziening en graslandbeheer op lange termijn.

Vlaanderen hecht ook veel belang aan **investeringssteun**. Landbouwers kunnen financiering ontvangen voor verschillende soorten investeringen om hun bedrijven duurzamer en beter bestand tegen marktschokken te maken, zoals investeringen die rechtstreeks verband houden met landbouwproductie en de verwerking of verkoop van landbouwproducten.

Het plan zal ook steun verlenen aan de **groente- en fruitsector** via de erkende producentenorganisaties, en aan de **bijenteeltsector**.

- *Elke landbouwer ontvangt een extra steun van 52 EUR voor de eerste 30 hectare grond. Dit zal leiden tot een gelijkere verdeling van de rechtstreekse betalingen tussen de landbouwers.*
- *Vlaanderen streeft ernaar meer dan 35 % van de landbouwers te ondersteunen met investeringssteun om hun landbouwbedrijven te herstructureren en te moderniseren. Dit betekent dat meer dan 8 200 landbouwers in Vlaanderen investeringssteun zullen ontvangen.*

2.2 EEN GROENER GLB

Vlaanderen staat voor grote **milieu-uitdagingen** vanwege zijn zeer intensieve landbouwmodel en het intensieve gebruik van externe hulpbronnen, zoals meststoffen. Het plan bevat maatregelen om deze uitdagingen aan te pakken. In dit verband biedt het plan,

naast de goede landbouw- en milieucondities die alle landbouwers moeten naleven (bijvoorbeeld geen pesticiden en meststoffen gebruiken langs waterlopen), ook een groot aantal vrijwillige instrumenten. Zo is 25 % van het budget voor rechtstreekse betalingen gereserveerd voor steun aan landbouwers die vrijwillig verder gaan dan de verplichte klimaat- en milieupraktijken (ecoregelingen).

Landbouwers kunnen kiezen voor **jaarlijkse of meerjarige verbintenissen ter ondersteuning van het milieu en de biodiversiteit**. Dergelijke verbintenissen betreffen een breed scala aan activiteiten, zoals het behoud van meerjarig grasland, het aanleggen van bloemstroken, het mechanisch bestrijden van ongewenst onkruid, het in stand houden van kleine landschapselementen zoals heggen, of het overschakelen op en in stand houden van **biologische landbouw**. Wat dat

laatste betreft, streeft Vlaanderen ernaar het aandeel landbouwgrond dat voor biologische landbouw wordt gebruikt, uit te breiden tot meer dan 31 000 hectare. Sommige verbintenissen zijn **innovatief**. Ze helpen landbouwers om meer gegevensgestuurd te werken, of vee een specifiek voedingspatroon te geven waardoor de dieren minder broeikasgassen uitstoten.

Vlaanderen gebruikt ook **investeringssteun** om het GLB groener te maken. Deze steun moet landbouwers helpen duurzamer te produceren, bijvoorbeeld door energie te besparen, hernieuwbare energie te produceren, of de nodige machines aan te kopen. Landbouwers kunnen steun ontvangen voor investeringen in de natuur op hun bedrijf, zoals het aanplanten van heggen, het aanleggen van vijvers of het opzetten van boslandbouwsystemen.

- 185 miljoen EUR, meer dan de helft van het plattelandsontwikkelingsbudget van het plan, is gericht op milieu- en klimaatgerelateerde doelstellingen, zoals het verminderen van broeikasgasemissies, de verbetering van de bodem- en waterkwaliteit en de versterking van de biodiversiteit.
- De ecoregeling voor bufferstroken bedraagt meer dan 35 miljoen EUR. De bufferstroken helpen het wegspoelen van nutriënten te voorkomen en dienen als biotopen voor fauna en flora.

2.3 EEN SOCIAAL DUURZAAM GLB

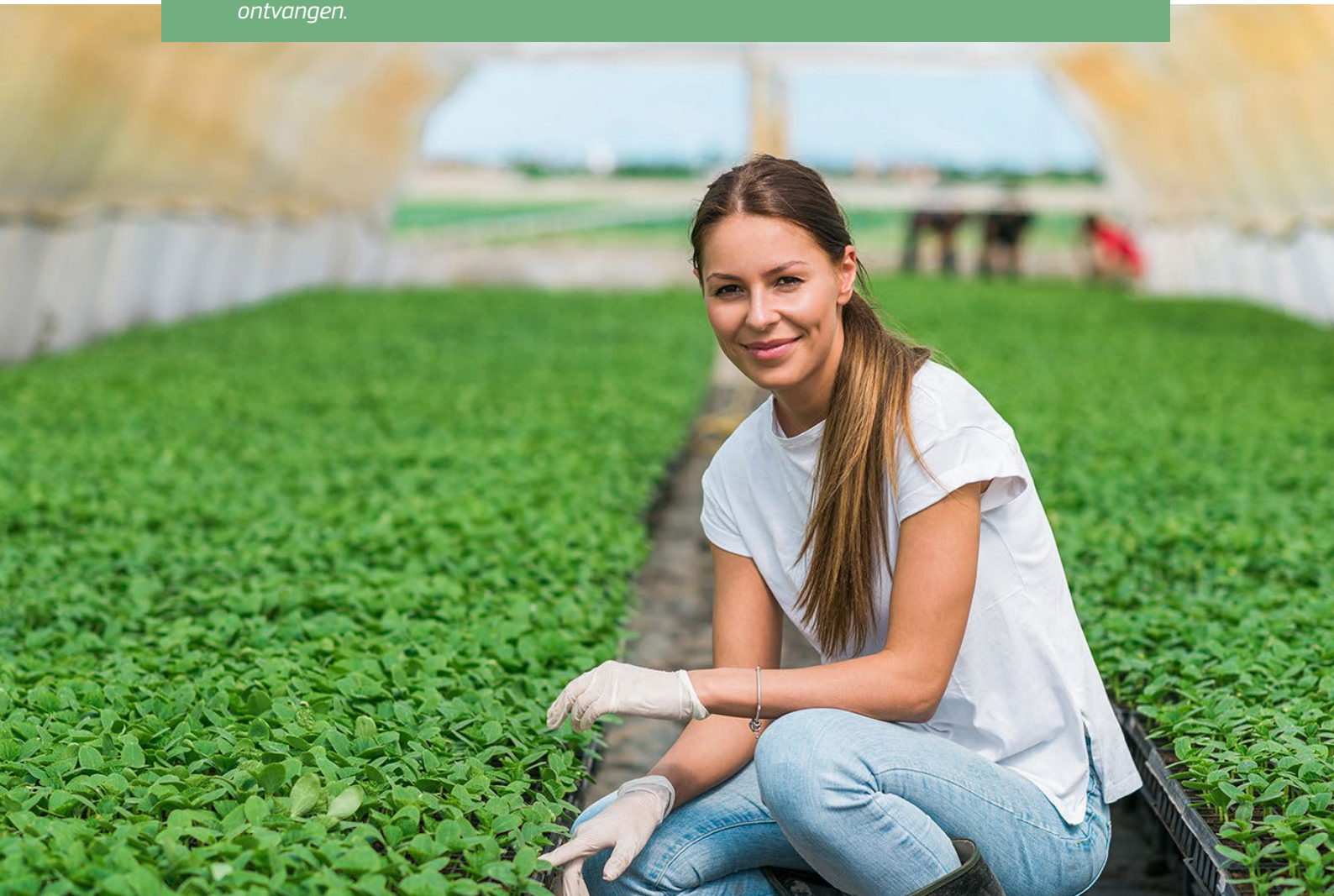
Het GLB-plan heeft tot doel **lokale initiatieven te ondersteunen die worden geïnitieerd door plattelandsgemeenschappen zelf**, jonge landbouwers te helpen en tegemoet te komen aan de maatschappelijke verwachtingen rond dierenwelzijn.

14 lokale actiegroepen zullen in totaal meer dan 25 miljoen EUR aan EU-financiering ontvangen in het kader van Leader. Dat initiatief brengt publieke, particuliere en maatschappelijke belanghebbenden bijeen om met gezamenlijke oplossingen te komen voor de uitdagingen van een bepaald gebied. In Vlaanderen zal meer dan 80 % van de plattelandsbevolking onder deze regeling vallen en zullen **meer dan 1 700 banen worden gecreëerd**.

Jongeren aanmoedigen om als landbouwer te starten, is in Vlaanderen een grote uitdaging. Het plan pakt dit aan met aanvullende inkomenssteun, vestigingssteun en een hoger steunpercentage voor bepaalde investeringen voor jonge landbouwers. Vlaanderen wil **1 665 jonge landbouwers helpen om een landbouwbedrijf op te starten met steun uit het GLB**. Bovendien is er steun om over te schakelen op een meer toekomstgerichte en duurzame bedrijfsstrategie. Dit kan sociale aspecten omvatten, zoals diversifiëring naar boerderijtoerisme en rechtstreekse verkoop op het landbouwbedrijf.

Dierenwelzijn wordt bevorderd via specifieke investeringssteun en steun voor landbouwers die samenwerken in het kader van een dierenwelzijnslabel. Een voorbeeld van dergelijke inspanningen is varkens meer ruimte te geven om staartbijten te voorkomen.

- *Vlaanderen heeft meer dan 49 miljoen EUR toegewezen aan jonge landbouwers, ongeveer 40 % meer dan het wettelijk verplichte minimum.*
- *Jonge landbouwers zullen extra inkomenssteun van ongeveer 230 EUR per hectare grond ontvangen.*

3. KENNISDELING, INNOVATIE EN DIGITALISERING

Kennis delen, innovatie ondersteunen en gegevensgestuurde landbouw stimuleren zijn belangrijk voor een toekomstbestendige Vlaamse landbouw. Daarom biedt het Vlaamse plan landbouwers de mogelijkheid om deel te nemen aan een breed scala aan **praktijkdemonstraties en -opleidingen** op basis van twee verschillende benaderingen. Enerzijds ondersteunt Vlaanderen rechtstreeks opleidingscentra die specifieke vooraf bepaalde onderwerpen in hun aanbod hebben. Anderzijds kunnen landbouwers ook steun ontvangen om een specifieke opleiding over een bepaald onderwerp te volgen. Op die manier beslist Vlaanderen welke opleidingen de opleidingscentra aanbieden en krijgen landbouwers tegelijkertijd de vrijheid om te kiezen voor opleidingen die hen interesseren. Landbouwers kunnen ook projecten bezoeken om te leren hoe de resultaten van wetenschappelijk onderzoek in de praktijk kunnen worden toegepast.

De steun voor **innovatieve samenwerkingsprojecten** zal meer dan 18 miljoen EUR bedragen. Bij deze projecten kunnen landbouwers samenwerken met verschillende soorten actoren, zoals wetenschappers of adviseurs, zelfs uit het buitenland, om innovatieve oplossingen te vinden. Voorbeelden zijn samenwerken aan de teelt van niet-conventionele gewassen of het ontwikkelen van een aanpak die vraag en aanbod van biomassa met elkaar in evenwicht brengt.

Vlaanderen helpt landbouwers met het **digitaliseren** van hun bedrijfsbeheer, bijvoorbeeld door middel van opleiding en advies, demonstratieprojecten en investeringssteun. Bovendien worden synergieën verwacht met projecten die andere financieringsbronnen gebruiken, zoals het kader voor onderzoek en innovatie van Horizon Europa.

- *Het Vlaamse GLB-plan ondersteunt investeringen die rechtstreeks verband houden met precisielandbouw, zoals drones en sensoren, om het gebruik van meststoffen en pesticiden te verminderen door ze doelgericht toe te passen.*
- *Vlaanderen wil 100 innovatieve samenwerkingsprojecten ondersteunen.*

4. FINANCIËLE BIJLAGE

	EU-begroting (€)	Nationale middelen (€)	Totaal (€)
Rechtstreekse betalingen	1 045 604 265	n/a	1 045 604 265
Sectorale steun	388 486 346	986 346	389 472 692
Plattelandsontwikkeling	339 724 970	271 172 301	610 897 271
Total	1 773 815 581	272 158 647	2 045 974 228

Nationale financiering omvat geen aanvullende nationale financiering als bedoeld in artikel 146 van Verordening (EU) 2021/2115. De rechtstreekse betalingen omvatten toewijzingen voor katoen zoals vastgesteld in bijlage VIII bij Verordening (EU) 2021/2115 en weerspiegelen mogelijke overdrachten tussen pijlers. Betalingen voor steun in het kader van Verordening (EU) nr. 1308/2013 zijn niet opgenomen in het strategische GLB-plan. Nationale financiering voor sectorale steun heeft alleen betrekking op de bijenteelt. Plattelandsontwikkeling weerspiegelt mogelijke overdrachten tussen pijlers en omvat technische bijstand.

EU-FINANCIERING GERESERVEERD VOOR	In EUR	%
Milieu- en klimaatdoelstellingen in het kader van plattelandsontwikkeling	184 811 616	54%¹
Eco-schemes under direct payments	261 401 185	25%²
LEADER	25 278 700	7%¹
Aanvullende herverdelende inkomenssteun	105 115 530	10%²
Jonge landbouwers (generatievernieuwing)	57 810 273	n/a³

De minimale financiële toewijzingen voor steun aan jonge landbouwers kunnen worden gereserveerd in het kader van rechtstreekse betalingen en/of plattelandsontwikkeling. Eco-regelingen in het kader van rechtstreekse betalingen kunnen lager zijn dan 25 % indien de mogelijkheid wordt benut om gebruik te maken van het kortingsmechanisme uit hoofde van plattelandsontwikkeling, overeenkomstig artikel 97 van Verordening (EU) 2021/2115. De aanvullende herverdelende inkomenssteun in het kader van rechtstreekse betalingen kan lager zijn dan 10%, overeenkomstig artikel 29 van Verordening (EU) 2021/2115.

¹ ten opzichte van de in bijlage XI bij Verordening (EU) 2021/2115 vastgestelde toewijzingen voor plattelandsontwikkeling
² in vergelijking met de in bijlage IX bij Verordening (EU) 2021/2115 vastgestelde toewijzingen voor rechtstreekse betalingen

³ niet van toepassing omdat de minimumbijdrage voor jonge landbouwers is vastgesteld als absolute bedragen in bijlage XII bij Verordening (EU) 2021/2115

Meer financiële informatie is te vinden in deel 6 en in bijlage V van het Belgische (Vlaamse) strategisch GLB-plan.

